

Põltsamaa-leht seto talsitest

Põltsamaa ajaleht „Vali Uudised“ pühendas lehekülje Põltsamaa kultuurimajas 7. jaanuaril toimunud setode kokusaamisele-peole. Lehekülje

Salme Roositalu Põltsamaalt: Tänase ürituse peaorganisaator on Maria Noormets. Meie, seltsi liik-

Estimaa eri paigust lugesid Setomaa lehest, et Põltsamaal on pidu ja selle peale tulid kohale.

Kullaköstö“ hingestatud esinemine talsipüharahvale Põltsamaa kultuurikeskuses 7. jaanuaril. Paremtal neljas – Põltsamaa Seto Seltsi juht Maria Noormets.

sai teoks tänu ajakirjanikule Ülle Lättele, kes tegi talsipühade tähistamisest hulga pilte ja küsitles inimesi.

Aitäh Üllele ka Seto-lehe poolt!

Peeti „Kullaköstö“ aruan-dekoosolekut ja tähistati seto jõule ehk talsipühi. Oli ohtrasti tantsu, laulu ja toitudest lookas suupistelaud, kuhu igatiüks omaltpoolt midagi kostiks kaasa toonud.

Muusikat tegid Seto Kongressi Vanemate Kogu liige Eha Niglas ja tema abikaasa Andres.

Tavaliselt käib Ehaga koos mängimas poeg. Kuid praegu on mees kodus puhkusel ja poeg Austraalias käimas.

„Kullaköstö“ andekad leelotajad mõistavad koguni setotsuradeks ümber kehastuda!

Leheküljel Ilmar Vananurme fotod

(Allikas: „Setomaa“ väljavõtted „Vali Uudistest“)

med, oleme rohkem abistaja rollis. Olen tänase peoga väga rahul. Rahvast on palju tulnud, kõiki ma ei tunnengi. Eks setod

Talsid Setomaal

Tänavu peeti talsipühi Seto Talumuuseumis neljal nädalpäeval.

Programm „Talsid Setomaal“ oli kokku pandud sobilikuks koolilastele, et anda võimalus vaheaeg tulla lustima muuseumisse. Küllap aga kulus vaheaeg puhkamiseks peale pikka õppetööd, nii et muuseumisse jõudis neid erinevalt kevadisest koolivaheajast vähe.

Agarad olid aga meie valla kõigeväiksemad - lasteaialapsed. Pühilaupäeva kargel hommikul jõutigi koos kasvatajadidega muuseumiõuele. Lapsi oli ootamas soe tuba ja tegus päev.

Väiksemad meisterdasid lõngast jõulutähti ja suuremad tüdrukud kasvataja Eha abiga tegid valmis hunnari, mis ehitati värvilise paberiga.

Lastega oli oma lapsepõlve jõludest vestlemas tädi Anna Kõivo. Saadi teada kõigest sellest, mis vanasti jõululaul oli,

mida lastele kingiti ja kuidas mäest alla lasti. Koos arutleti ka selle üle, et miks lapsed talvel piima ei saanud ja mida tähendas, et lehmad olid „kinni“. Räägiti ka pikemalt hunnarist ja kuidas seda kasutati. Panime põlema küünla ja hämaras toas andis värviline hunnar hubase valguse. Üks nutikas poiss arvas, et see on justkui ilutulestik. Arukas tähelepanek.

Kui meisterdamine lõpule jõudis, siis mängisime mõistatamismängu, tekitades lastes elevust ja kilkeid. Kui mõni laps sai mõistatades tühja pihu, siis saadi lisa kommikaunist, ilma ei jäänud keegi.

Riided selga, kommid põske – nüüd tõttasid lapsed üle õue tsäimaja poole. Seal olid kokatädidel kaetud laud ja lapsed said maitsta just ahjupannilt võetud pisikesi maitsvaid jõulukringleid.

Natuke keha kinnitatud, laulsid lapsed meile ilusa ja pika jõululaulu. Kaasa olid nad

toonud endavalmistatud pühadekaardi ja armsa väikse koerakese, mis vahetab tsäimaja riiulil peagi kuke välja.

Esimesel pühäl külastasid meid sanatooriumi puhkajad. Kohandasime siis meisterdamised eakatele jõupäraseks ja nii valmistasid oma soovi järgi linnupere, kust ei puudunud leevikesed, tihased ega varblased. Toredad tulid ka jõulutähed ja nii jagus neid tegijaile ja muuseumitaro jõulupuu ehitamiseks.

Kogu programmi vältel külastas meid enam kui 100 inimest. Kes ei soovinud meisterdada, sellega vestlesime ahjupaistel pikemalt talsite teemal. Iga külaline sai lahkudes kaasa pihutäie talsipühirõõme ja häid soovide.

Aitäh osalejatele! Aitäh toetajatele!

Kõike ilusat soovides

KÜLLI KAUR, STM giid-perenaine

Peeter Sibul: Peame oskama hinnata oma traditsioone!

(„Setomaa“ intervjuu Meremäe vallavanema Peeter Sibulaga)

• Ühiskonnategelane-omavalitsusjuht, poliitik ja spordimees Peeter Sibul on eriti hästi tuntud Põlva maakonnas. Setomaast kaugema rahva nimel küsib ajaleht „Setomaa“: millal ja kus sündisite, millega tegelnud olete?

Peeter Sibul: Minu elu on kujunenud küllaltki huvitavaks. Sündisin Tartus. Olen õppinud Viluste Põhikoolis, kust algkooliteed jätkasin Tartus. Tartus lõpetasin I keskkooli, millele järgnes vene kroonus ajateenimine. 1987-1990 töötasin Tartus mööblitootmisettevõttes TARMEKO; 1990-1991 töötasin Veriora sovhoosis metsaülemena; 1991-1993 OÜ Viluste Puit juhatuse esimehena ja 1993-2005 a. töötasin Veriora vallavanemana.

2005 a. novembrist töötan Meremäe vallavanemana.

Lisaks on olnud ja on ka praegu mitmeid ühiskondlikke kohustusi: Eesti Olümpiakomitee Esindajate Kogu liige alates 2005.a., MTÜ Tartu Palliklubi juhatuse esimees (2005. aastast) Kaitseliidu Põlva Maleva juhatuse liige alates 2002. aastast, Spordiklubi VERKO president (2001st), Põlva Maakonna Spordiliidu president 1999st aastast, Põlvamaa Omavalitsuste Liidu juhatuse esimees 1998-1999 ja 2002-2005; Eesti Maaomavalitsuste Liidu volikogu liige 2002-2005.

Rahuldust pakub, kui tegevusest jääb ka mingi jälg järele mõne objekti valmimise näol. Siin meenub tõhus ja tulemuslik koostöö, mille tulemusena valmis Viluste Põhikooli uus hooneline. Leidub teisi näiteid.

Töö meeldib, on vaheldusriikas, palju saab suhelda erinevate inimestega.

• Alates novembrist olete Meremäe vallavanem. Missugused head-halvad erinevused torkavad silma praeguse piiriga ajaloolisest keskusest Petserist isoleeritud väikeses ja vananevas vallas teiste Eesti valdadega võrreldes?

Peeter Sibul: Meremäe vald on üks osa Eestist. Arvan, et meie vald ei erine teistest Kagu-Eesti omavalitsustest oma de-

mograafilise situatsiooni poolest. Küll aga on üks oluline eelis meil see, et oleme seto kultuuritraditsioonide ja pärandiga piirkond, läbi mille on võimalik riigi abiga arendada kogu valda. Peame seda oskama hoida, hinnata ja targalt kasutada.

Peeter Sibul Võrumaa seltside ja ühenduste ümarlaual 24. jaanuari õhtul Setomaa Turismitalus.

• Missugused on vallavanema ja Meremäe valla tähtsad ja pakilised tööd ning ülesanded aastal 2006?

Peeter Sibul: Meremäe valla ja vallavanema tähtsad ja pakilised tööd kattuvad omavahel. Selle aasta suve-eelse aja olulisimaks ülesandeks pean vallavolikogu ja vallavalitsuse koostöös leida võimalikult optimaalsemaid lahendusvariandid munitsipaalasutuse edasise tegevuse suhtes. Nimelt mõjutab kortermajade elanike soovivõlg oluliselt munitsipaalasutuse majandustegevust. Sellega seoses oleks tarvis otsustada, kuidas jätkata kütmist uuest kütteperioodist.

Volikogu poolt on vallavalitsusele tehtud ülesandeks valmistada ette teede remondi kava. Peaksime selle esitama volikogule prioriteetide määramiseks aprillisis-mais. Edasi järgneks vähempakkumiskonkursi läbiviimine ja tööde teostamine.

Plaanis on hambaravikabineti taaskäivitamine Meremäel koostöös volikogu sotsiaalkomisjoni ja perearstiga.

Tarvis oleks jätkata arengukava väljatöötamist. Sellest protsessist kutsun osa võtma kõiki Meremäe valla elanikke.

Need oleksid kõige olulisemad tegevused, millele praegu mõtlen.

Territooriumi omamata on rahva tulevik ebakindel

Riigid taluvad rahvastiku kadu paremini kui territooriumi kaotamist. 2004-2005 alguses on Eesti ajakirjanduses räägitud küsitavast vajadusest inimesi Eestisse sisse vedada madala iibe tõttu väheneva rahvaarvu pärast. Siiski pole arukas seada rahvaarvu iga hinna eest suurendamist omaette eesmärgiks. Vana-Hiina suurim filosoof Konfucius (551-479 e.m.a.) leidis, et tähtsaim pole mitte inimeste hulk ühiskonnas, vaid muretseda tuleks hoopiski selles valitsevate väärtuste ja kommete pärast. Sest kui ühiskonnas valitseb kooskõla, siis jätkub sinna kõike vajalikku, ka järelkasvu. Maavanemaid ja hõimujuhte manitseb ta järgmiste sõnadega: „... ärge tundke muret, [et] inimesi on vähe, ometi tundke muret, [et] pole võrdsust. Ärge tund-

ke muret, et valitseb vaesus, ometi tundke muret, et ei valitse rahu. Sest [kui] valitseb võrdsus, pole vaesust, valitseb kooskõla, inimesi on palju, valitseb rahu, pole nürinat...“ (Konfucius 1988:131). Siin on tegu loomaliku ehk loomuliku elupüüuga, nimelt on territoorium vajalik, et sealt janu kustutatud saaks, eriti järjest aktuaalsemaks muutuva puhta vee puuduse tõttu maailmas. Samuti on vaja köht täis saada ning riiete- ja ehitusmaterjalid leida. Territooriumi omamata on rahva tulevik ebakindel.

(Väljavõte Argo Loo magistrilt „Euroopa Liidu Põhiseadus – Eesti riigi lõpp“. Audentese Ülikooli humanitaar-sotsiaalteaduskonna rahvusvaheliste suhete õppetool.)

Mis saab setode maast?

Ärimehed on huvitatud isegi väga tollijaama ehitusest Koidulasse, et kiirendada transiiti läbi Eesti.

Kujutage nüüd ette 8-10 roopapaari, hulka hooned ja kommunikatsioon-

ne Piusa orus! Kliima juurest tahetakse tuua raudtee orgu Piusa ja Veski vahele.

Mis see tähendab ümbruskonnale?

Vene ärimehed olevat vahendajate kaudu huvi

tundnud ka Värska ümbruse mineraalvete ja ravimuda vastu.

(Väljavõte Interneti Setu-listist)